

Glava

ABDULAH NAKAŠ
OPĆA BOLNICA

JU Opća bolnica „Prim. dr. Abdulah Nakaš“ Sarajevo
Odjeljenje za urgentnu medicinu

Ramena

DEKUBITUS

PREDAVAČ

MT Slađana Kokorović

Sakralni deo

MENTOR

Dr. Lejla Balić-Prašević

Butni deo, kukovi

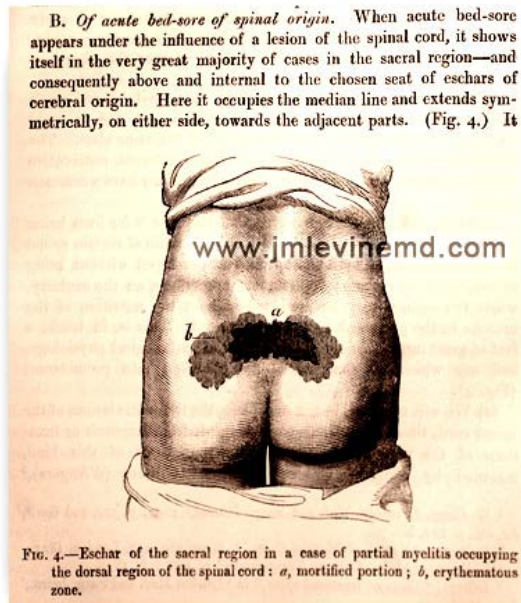
Pete

Uvod

- Dekubitus (lat. *decumbere* = ležati) je bolest koja nastaje pritiskom na određeni dio tijela ležanjem ili sjedenjem, tačnije prilikom jakog ili dužeg pritiska na određeni dio tkiva na tijelu, čime se prekida cirkulacija krvi i kisika u tom dijelu tijela te koža tu postaje čvrsta i crvena ili mekana i ljubičastoplave boje.
- Kako se prekida protok krvi u tom dijelu tijela tako se smanjuje i protok krvi kroz neke organe zbog stezanja ili začepljenja krvne žile (ishemija). Tamo gdje krv ne cirkulira, dolazi do nakupljanja bakterija zato što je takvo područje bez potrebne cirkulacije krvi uvijek povoljno mjesto za njihovo razmnožavanje.
- Jedne od bakterija koje se razvijaju u takvome području jesu STAPHYLOCOCCUS AUREUS I PROTEUS.

Kratak istorijat

- Dekubitus je bolest stara koliko i čovječanstvo i prisutna je kod većine bolesnika s ograničenom pokretljivošću.
- Tragovi dekubitusa uočeni su na egipatskim mumijama a prvi put opisani u medicinskoj literaturi u 19. stoljeću.

“On guinea pigs... I have found that no ulceration appeared when I took care to prevent ... a continued state of compression, and washing them to remove urine and feces.”

Charles-Edouard Brown-Sequard

1817-1894

Ko su rizične osobe?

- Osobe koje nisu sposobne spriječiti neprekidni pritisak čvrste podloge na tkiva, stalno su pod povećanim rizikom od dekubitusa.
- To se događa i kod pacijenta koji su u odmakloj životnoj dobi, kod osoba s neurološkim problemima i kod onih koji su zbog akutne bolesti primljeni u bolnicu.
- Ovakve osobe ne mogu se štititi od pojave dekubitusa zbog toga što same ne mogu mijenjati položaj tijela ili zato što neredovito i nepravilno primaju tuđu pomoć koja im je nužna za obavljanje određenih pokreta ili promjenu položaja tijela.

Epidemiologija

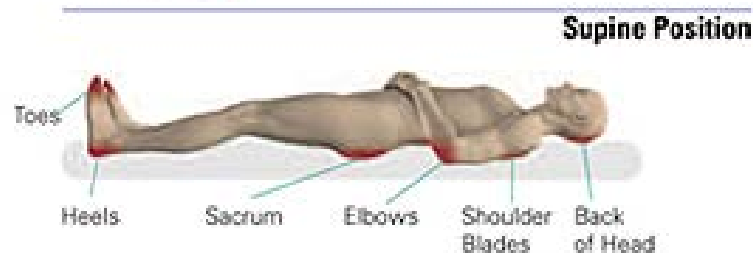
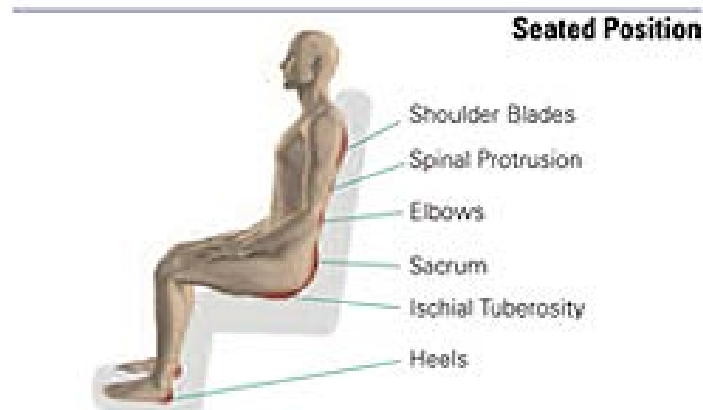
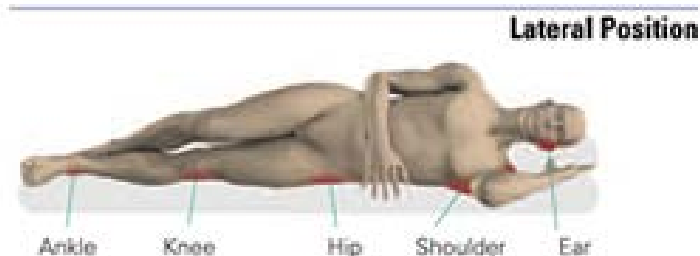
- Dekubitusi su najzastupljeniji u bolnicama (oko 60 %), zatim slijede po učestalosti ustanove socijalne skrbi (Gerontološki centri).
- U kućnim uvjetima dekubitus se nešto rijeđe javlja; vjerovatno zbog bolje brige i njege ukućana (oko 9-20 %).

Mehanizam nastanka

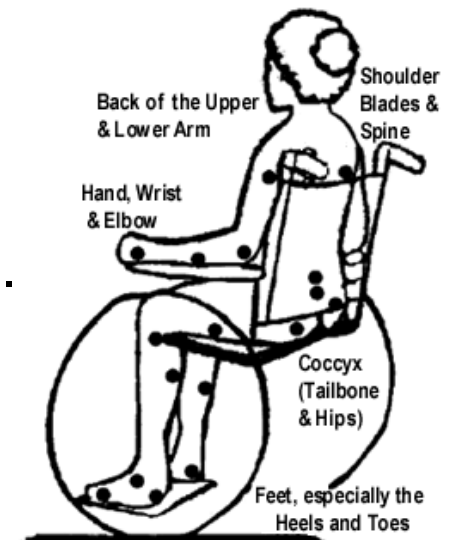
U nastanku dekubitusa dominiraju tri glavna mehanizma:

- PRITISAK
- MICANJE
- TRENJE

Mehanizam nastanka

- **Pritisak** je najvažniji faktor u razvoju dekubitusa, naročito kada se javlja iznad koštanih dijelova. Vanjski pritisak na tkiva izaziva kompresiju i distorziju najmanjih krvnih žila.
- **Micanje** nastaje ako pacijent klizi naniže u krevetu ili stolici. Sile micanja dovode do prelamanja, istezanja ili kidanja malih krvnih žila, što za posljedicu ima prekid dotoka krvi i pojavu ishemije.
- **Trenje** se opisuje kao sila koja se stvara kada dvije površine klize jedna preko druge, u ovom slučaju kože o plahtu, postelju, invalidska kolica itd.

Klinička slika

- Dominira lokalizacija pomjena na regijama tijela koje su izložene pritisku o tvrdu, mokru ili neravnu podlogu, tj. na izbočenim dijelovima tijela, a koje stvara slabinski dio kralježnice, sjedalna kost, zglob kuka, članak, koljena ili laktovi, kao i na područjima na kojima je slabije razvijeno masno tkivo.
- Klinička slika dekubitusa je najučestalija među bolesnicima s ozljedom kralježnice, ali se sreće i kod komatoznih bolesnika, dijabetičara, neuroloških, psihijatrijskih i onkoloških bolesnika.

5 stadija dekubitusa

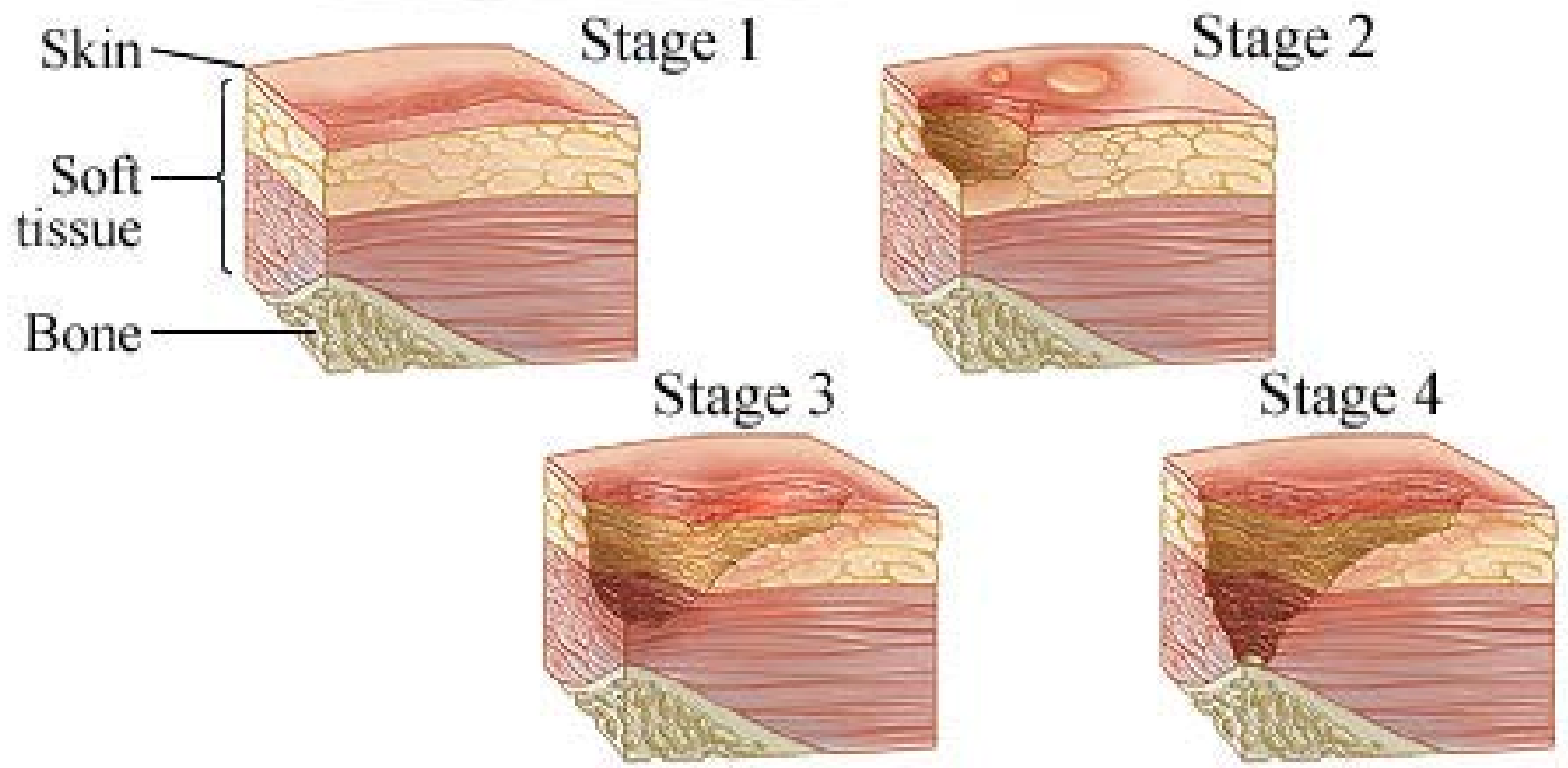
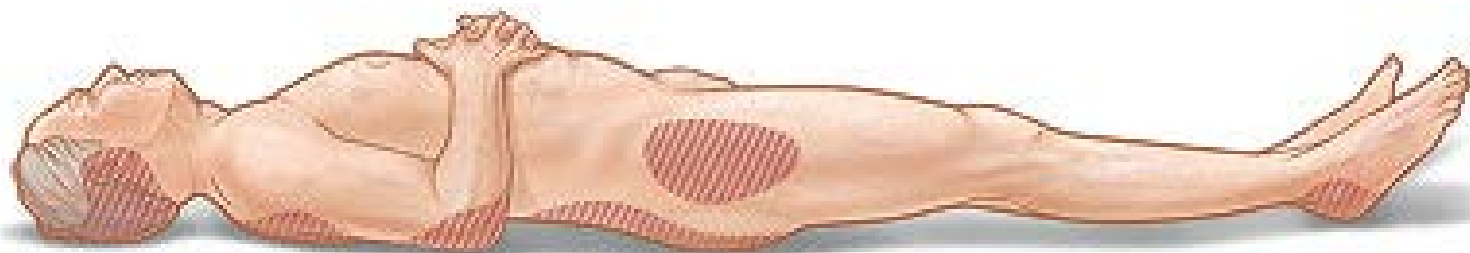
- **I stadij** - Pojava crvenila sa edemom. To stanje obično nastaje nakon dva do tri sata pritiska na istom mjestu. Bolesnik osjeća bol, svrab ili toplinu. Nema ranu, a crvenilo ne nestaje kada se pritisne.
- **II stadij** - Na zahvaćenom dijelu kože javljaju se mjehurići. Koža dobiva purpurno plavu boju.
- **III stadij** - Pojava smeđe boje i nekroze tkiva u zahvaćenom području s vidljivim mišićima. Ovaj stadij prati infekcija. Koža poprima sve više crnu boju i postaje vrlo suha.

5 stadija dekubitusa

- **IV stadij** - Karakteriziraju duboki čirevi s potpuno razorenim mišićima i vidljivim dijelovima kosti. Ovaj stadij karakterizira pojava šupljina u vidu sinusa i ireverzibilne promjene.
- **V stadij** - Stadij umnožavanja čireva (ulceracija), u različitim stadijima razvoja.

Procenti izlječivosti

- Oko 75 % dekubitusa u **II stadiju** mogu se izliječiti u roku od osam sedmica, samo 62 % u **IV stadiju** a samo kod 52 % bolesnika izlječenje nastaje u roku od jedne godine.

Komplikacije

- Kao najčešće komplikacije kod dekubitalnih ulceracija navode se sljedeći poremećaji:
- Infekcija
- Dehidracija
- Anemije
- Obilan gubitak proteina
- Sepsa(u III i IV stadiju ulceracija)
- Osteomielitis
- Malignizacija ulceracija

Liječenje

- Liječenje dekubitusa je veoma složen i dug proces koji zahtijeva multidiscipliniran pristup i angažiranje ljekara različitih specijalosti: dermatologa, hirurga, internista i srednjeg medicinskog kadra.
- Posebno važnu ulogu u liječenju oboljelih od dekubitusa ima medicinska sestra koja bolesniku pruža svu potrebnu njegu, i ujedno provodi sve mjere prevencije.
- Liječenje dekubitusa može biti konzervativno i hirurško.

Liječenje

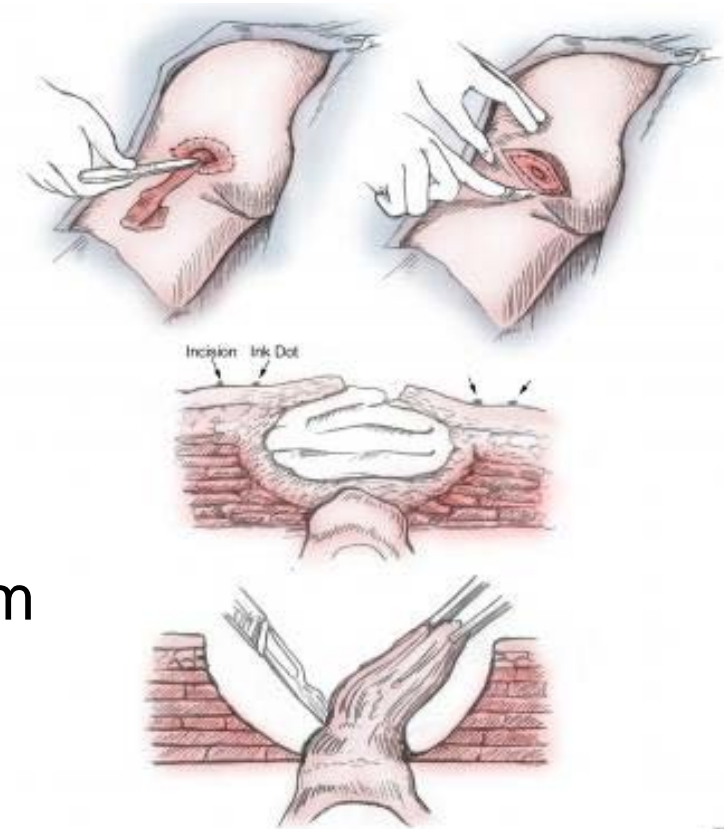
Konzervativno liječenje obuhvata sljedeće mjere i postupke:

- Česta preraspodjela tlaka na kritičnim područjima podmetanjem jastučića, primjena zavoja na ugroženim mjestima, upotreba specijalnih antidekubitalnih ležajeva i promjenu položaja bolesnika svaka dva sata.
- Svakodnevna higijena tijela i redovno mijenjanje posteljine.
- Redovna i pravilna prehrana.
- Stalna kontrola infekcije, redovna dezinfekcija rane antiseptikom, kao i sprovođenje općih mjera (redovna upotreba lijekova i antibiotika) te primjena različitih obloga i lokalnih lijekova.

Liječenje

Hirurško liječenje se sastoji od:

- Radikalnog obrezivanja odumrlog tkiva
- Osteotomije (uklanjanja upalno promijenjenih dijelova kosti)
- Zatvaranja defekta lokalnim kožnim ili mišićnim reznjevima.

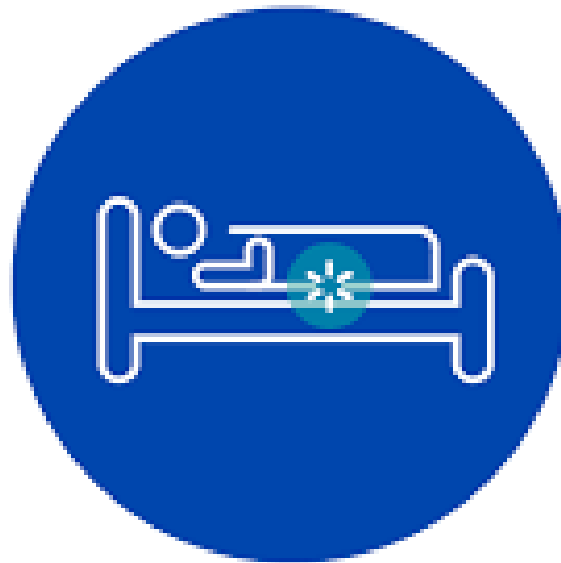
ZAPAMTITE

**Mjere prevencije su najbolji
„lijek“ protiv dekubitusa!**

HVALA NA PAŽNJI!

Pressure
Ulcer
Prevention